

Täysistunto

Torstai 29.2.2024 klo 15.59—19.56

2.1. Suullinen kysymys yritys vastuudirektiivistä (Maria Guzenina sd)

Suullinen kysymys SKT 25/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Guzenina, olkaa hyvä. [Maria Guzenina: Edustaja Guzenina, arvoisa puhemies! — Eduskunnasta: Tuleva!]

Keskustelu

16.01 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Suomi on tehnyt vuosia töitä sen eteen, että eurooppalaiset yritykset toimisivat samoilla säännöillä, mikä estäisi muun muassa lapsityövoiman käytön, ihmisoikeuksien polkemisen ja luonnon pilaamisen. Viime vaalikaudella aloitettiinkin Suomen myötävaikutuksella koko Eurooppaa koskevan yritys vastuudirektiivin valmistelu, ja tuo työ piti saada nyt vihdoinkin maaliin.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, miten on mahdollista, että huolimatta laajasta yritysmaailman tuesta — mukaan lukien Suomen suurimmat yritykset — laajasta kansalaisjärjestöjen tuesta ja laajasta oikeusoppineiden tuesta Suomen hallitus on viimeiset viikot ollut vastustamassa tämän tärkeän direktiiviesityksen läpimenoa? Suomen kanta on, pääministeri Orpo, teidän vahtivuorollanne tarkoittanut, että lapsityövoiman käyttö ja ympäristöririkokset voivat jatkua [Oikealta: Ei!] ja muualla toimivat, piittaamattomat yritykset saavat kilpailuetua suomalaisiin, vastuullisiin yrityksiin nähden. Arvoisa pääministeri, oletteko te tiedostanut, että tässä direktiivissä, [Puhemies koputtaa] jota hallitus on vastustanut, kyse on paitsi ihmisoikeuksista [Puhemies koputtaa] myös suomalaisten yritysten kilpailukykyä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Tarkoitukseni oli todella sanoa ”edustaja Guzenina.” — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.03 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on edistänyt ja hallitus on halunnut ja haluaa yritys vastuudirektiivin [Krista Kiuru: Ei siltä näytä!] juuri niistä kaikista syistä, mitä te luettelitte. Suomalaiset yritykset, suomalainen elinkeinoelämä haluavat sen. Suomalaiset yritykset toimivat vastuullisesti.

Minä luulen, että tiedätte hyvin sen, että se, mistä neuvotteluissa on ollut kyse, on se, että me olemme Suomen kannan mukaisesti pyrkineet neuvottelemaan niin sanotun ryhmäkanteen pois tästä. Olemme indikoineet viime vaiheen neuvotteluissakin, että jos tuo ryhmäkanteen olisi lähtenyt esityksestä pois, olisimme olleet valmiita äänestämään tämän mukana. Tämä ei kaatunut Suomeen, vaan oli erittäin laaja joukko maita, jotka eivät olleet vielä val-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2024 vp

miita tätä hyväksymään. Asiasta ei ole äänestetty. Oli muun muassa Ranska, Italia, Saksa ja lukuisia muita maita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tähän aiheeseen liittyen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Guzenina, olkaa hyvä.

16.04 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Niin, arvoisa pääministeri, te ette nyt voi mennä huterien selitysten taakse. [Sari Sarkomaa: Ette te noin typeriä kysymyksiä voi esittää!] Te sanotte, että Suomi ”mahdollisesti olisi voinut hyväksyä” tämän kyseisen esityksen, joidenkin käytäväkeskustelujen perusteella ehkäpä, mutta mitään sellaista esitystä ei ole tullut. Tällaista esitystä ei ole tullut, ja silti esimerkiksi huhut sanovat, että Suomi olisi ollut valmis hyväksymään tämän.

Te ette voi myöskään vedota muiden maiden toimintaan selittäessänne Suomen hapuilelua tässä asiassa. Kyllä tässä on kyse teidän — pääministerin ja koko hallituksen — poukkoilevasta ja hapuilevasta EU-politiikasta. Suomalainen yritysmaailma on kannattanut tätä direktiiviä, ja sieltä on painavin, kannustavin puheenvuoroin toivottu, että te hyväksytte sen sellaisenaan. Teidän omassa hallitusohjelmassanne, arvoisa pääministeri, todetaan näin: ”Kehitetään yhteisvastuusääntelyä EU:n ja OECD:n tasolla.” Tämä teidän toimintanne siis sotii teidän omaa hallitusohjelmaanne vastaan.

Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, koko hallitus, [Puhemies koputtaa] tässä ei voi välttyä ajatukselta, että te olette totaalisesti historian väärällä puolella. [Puhemies koputtaa] Vai mitä mieltä itse olette tästä asiasta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.05 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En kyllä tunnistanut tuosta, mistä ihmeen hallituksesta te mahdatte puhua. Hallitus on koko ajan pyrkinyt saamaan aikaan yritysvastuudirektiivin. Me olemme edistäneet sitä, ja se, mistä nyt on ollut kyse, on ollut neuvottelujen viime vaiheesta. Me olemme halunneet sieltä tämän ryhmäkanteen pois. Asia on edelleen kesken. En minä tunnista mitään siitä, mitä te väitätte. Hallitus on toiminut erittäin aktiivisesti, samoin meidän virkamiehemme. Viimeiseen asti tässä on neuvoteltu ja haettu ratkaisuja. Ja kuten sanottu, puheenjohtajamaa veti tämän esityksen pois, koska niin laaja joukko maita ei ollut valmis hyväksymään tätä. [Maria Guzeninan välihuuto]

Minä en ymmärrä ollenkaan, mistä te puhutte ja mistä te syytätte. Me edelleenkin tulemme tekemään kaikkemme, että yritysvastuudirektiivi saadaan voimaan. Teemme kaikkemme, että yritysvastuudirektiivi saadaan voimaan. [Välihuutoja — Ben Zyskowitz: Samma på svenska!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

16.06 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ymmärrä tätä allergiaa ryhmäkannetta kohtaan, jota pääministeri ja hallitus tässä osoittavat. Olin itse esittelemässä parikymmentä vuotta sitten tätä ryhmäkanteen avaavaa lainsäädäntöä Suomessa, ja silloin peloteltiin, että siellä kaikki kirot ja kauheet tulee siitä, mutta on havait-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2024 vp

tu, että se on käytännössä jäänyt aivan liian vähäiselle käytölle eikä mitään niistä uhkaku-
vista ole toteutunut, joita silloin piirrehtiin ja peloteltiin. Nyt sitten tulee aivan tämä sama,
ja nyt tätä uhkakuvaa eivät ole luomassa ne isoimmat yritykset, joita tämä todennäköisim-
min koskisi. He olisivat kannattamassa tätä esitettyä muotoilua tuohon direktiiviin, ja sen
takia tuntuu verukkeelta tämä hallituksen esittämä, että se ryhmäkanne olisi se syy, koska
ei ole mitään perusteita, että me vastustaisimme sitä. Se on osoittanut Suomessa käyttökeli-
poisuutensa erityisesti tällä menettelyllä, että kuluttaja-asiamies päättää siitä tarvittaessa,
ja tämänkaltaisen voitaisiin rakentaa myös tuohon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Meri, olkaa hyvä.

16.07 Oikeusministeri Leena Meri (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies!
Hallitus ei missään vaiheessa, kuten pääministeri kertoi, ole vastustanut tätä direktiivin pe-
rusajatusta. Se on meille ehdottoman selkeä, mutta virkamiesvalmistelussa virkamiehet
toivat esille hälyttäviä tietoja siitä, että tätä ollaan laajentamassa alkuperäisestä ilman vai-
kutuservioita [Mauri Peltokangas: Sehän sopisi demareille!] ja ilman sitä, että jäsenvalti-
oita olisi kuultu ja asiasta neuvoteltu. Onhan tämä nyt erikoista, että EU:ssa tuodaan erit-
tään tärkeä asia, jota kaikki kannattavat, ja yhtäkkiä sinne loppuun heitetään asioita, joita
kukaan ei ole tarkastellut, vaikutuservioita ei ole tehty. [Maria Guzeninan välihuuto] Onko
se teistä pieni asia, että meillä virkavastuulla virkamiehet tuovat esille, että ryhmäkantei-
den kustannukset ja ruuhkautuminen tuomioistuimiin voivat olla hyvinkin merkittäviä? Li-
säksi täällä on ollut todisteiden esittämisvelvollisuudesta määräyksiä, jotka ovat meille hy-
vin vieraita. Oletteko te nyt sitä mieltä, että vaikutuservioita ei saa tehdä, että pitää vain hy-
väksyä asioita eikä olla mukana siinä huolestuneessa ryhmässä, jossa tässä ollaan oltu mu-
kana? Nyt kysyn oikeastaan teiltä: pitääkö mitä vaan hyväksyä tuosta vain?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

16.08 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eihän tämä nyt oi-
kein niin vetele, että täällä Helsingissä te kannatatte tätä direktiiviä ja sitten Brysselissä
vastustatte. Valitettavasti taitaa olla niin, että ihmiset kyllä näkevät tämän kaksinaamaisen
toiminnan läpi.

Arvoisa puhemies! Tässä direktiivissähän on kysymys siitä, että nimenomaan suomalaiset
yritykset, jotka toimivat vastuullisesti, saivat kilpailuetua maailmanmarkkinoilla hei-
tätä kohtaan, jotka tällä hetkellä harjoittavat vilunkipeliä: käyttävät lapsityövoimaa, eivät
piittaa ympäristöstä ja niin edelleen.

Nyt, arvoisa pääministeri, kun te totesitte hyvin ponnekkaasti äsken, että kyllä, Suomen
hallitus tekee kaikkensa, että tämä direktiivi saadaan voimaan, [Sanna Antikainen: Niin te-
keel!] niin jään kyllä kysymään, mitä ihmettä hallitus nyt sitten tekee, kun teidän myötävai-
kutuksellanne tähän juuri kaadettiin — tähän juuri kaadettiin.

Arvoisa pääministeri, mitä te meinaatte seuraavan kahden viikon aikana tehdä, että tämä
nyt sitten vielä nousisi lentoon kuin feeniks-lintu ja saataisiinkin voimaan? Voisitteko nyt
avata tätä? [Perussuomalaisten ryhmästä: Ette tiedä yhtään, mistä puhutte!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2024 vp

16.10 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraatitkin ovat olleet aika pitkään hallitusvastuussa ja tietävät, miten EU-neuvotteluprosessit menevät, niin luulisi, että tunnistatte sen, että tällä hetkellä neuvottelut jatkuvat. Puheenjohtajamaa Belgia hakee ratkaisua, kompromissia. Jos yritysvastuudirektiivistä lähtee pois tämä ryhmäkanneasia, me olemme valmiita äänestämään sen puolesta. Todella monet maat, kuten täällä jo luettelini — Saksa, Ranska, Italia ja monet muut — ovat samankaltaisessa positiossa. Nyt nämä neuvottelut jatkuvat, ja me odotamme seuraavaksi, mikä puheenjohtajamaan kompromissiesitys tähän on.

Mutta vaikka kuinka väittäisitte, niin me edistämme ja olemme edistäneet sekä virkavoi-
min että hallituksen voimin tämän yritysvastuudirektiivin läpimenoa ja sen aikaansaamis-
ta, koska se on Suomen ja suomalaisten yritysten etu ja itse asian etu. [Mauri Peltokangas:
Vähän tyssähti demareiden kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

16.11 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Opposition syy-
tökset kuulostavat kyllä aika hurjilta, kun puhutaan lapsityövoiman käytön puoltamisesta
tai ympäristön tuhon edistämisestä. Nämä ovat melkoisen pöyristyttäviä väitteitä. Toki tie-
tysti parlamentarismiin kuuluu, että oppositio saa Suomen hallitusta herjata, miten se ha-
luaa, mutta kun ajatellaan, että jo esimerkiksi pääministerin mainitsemat Saksa, Ranska,
Italia mutta myös sellaiset maat kuin Ruotsi, Itävalta, Viro, Tšekki, Slovakia, Luxemburg,
Malta ja niin edelleen ovat kaikki olleet Suomen kanssa samassa rintamassa, [Mauri Pel-
tokangas: Aika pöyristyttävää!] niin tämä on kyllä aika kovaa herjan heittämistä myös mei-
dän EU-kumppaneita kohtaan, että ollaan jotenkin historian väärällä puolella, kun vaadi-
taan, että EU-lainsäädäntö on hyvää. [Maria Guzeninan välihuuto] Sitähän tässä ajetaan,
että saadaan yritysvastuudirektiivi, joka on eurooppalaisten kannalta toimiva. Suomella on
täysi oikeus vaatia meille kansallisesti tärkeitä näkökulmia, joita oikeusministeri ja päämi-
nisteri ovat kuvanneet, ja oikeastaan sitä kysyisinkin pääministeriltä, että nyt kun viimein
meillä on linjakas hallitus, joka rakentaessaan eurooppalaista lainsäädäntöä haluaa pitää
myös Suomen puolta, niin pitäähän hallitus tästä linjasta kiinni jatkossakin. [Mauri Pelto-
kangas: Erinomainen puheenvuoro! — Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia — Pääministeri Orpo.

16.12 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja
Autolla on tärkeä kysymys: kyllä hallitus pitää Suomen puolta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

16.12 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kaikki arvostamme sitä, että hallitus vahvasti puhuu yritysvastuusta, yritysten yhteiskuntavastuusta. Me myöskin arvostamme sitä, että hallitus pohjaa ulkopolitiikkansa ihmisoikeusperustei-
seen ulkopolitiikkaan, ja me arvostamme hallitusta myöskin siitä näkemyksestä, joka on
tullut esille, että näissä kysymyksissä, kun me puhumme ihmisoikeuksista, lapsityövoi-
man käytöstä ja laajemmista asioista, on järkevää, että säätely tapahtuu ei pelkästään kan-
sallisesti Suomessa vaan mieluiten EU:n tasolla tai OECD:n tasolla. Me tuemme hallitusta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2024 vp

tässä lähestymistavassa. Ainoa häkellyttävä seikka tässä on se, että silloin, kun me olemme EU:n piirissä päättämässä tästä, yhtäkkiä hallitus keksiikin tavan, millä väistää tämän ilmiön. Siitä tämä henki nyt nousee. Kuinka tämä on mahdollista? Kuinka tämä sopii ihmisoi-
keusperusteiseen ulkopolitiikkaan? Mielelläni kuulisin teidän vastauksenne. [Ben Zyskowicz: Uskotteko muihinkin salaliittoteorioihin?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Meri, olkaa hyvä.

16.13 Oikeusministeri Leena Meri (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Minähän olen tuosta puheenvuorosta ihan samaa mieltä, että me haluamme nimenomaan estää ihmisoikeusloukkauksia ja haluamme estää ympäristötuhoja. Me emme ole olleet mitenkään yhtäkkisiä tai ristiriitaisia tässä asiassa, vaan nimenomaan tätä periaatetta ja tätä direktiivihän on kannatettu. Tässä vain tuli loppumetreillä sellaisia uusia elementtejä, kuten tämä ryhmäkanne, jota monet maat eivät voineet hyväksyä. Ja katson tässä virkamiehistöä — virkamiehet ovat minulle kertoneet hyvin paljon asioita edelliseltäkin kaudelta — niin esimerkiksi silloin, kun sosiaalidemokraatit ovat itsekin olleet hallituksessa, meillä on ollut hyvin pitkä negatiivinen suhtautuminen ryhmäkanteen soveltamisalan laajentamiseen, [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho! — Välihuutoja] esimerkiksi teollisuuspäästödirektiivi, ilmanlaatudirektiivi, alustatyödirektiivi ja palkka-avoimuusdirektiivi. Ei tämä ole mikään uusi asia. Me pidämme puolia EU:ssa, me emme tuo sinne elementtejä, joita ei ole tutkittu huolella. Tämähän on oikeastaan sieltä tullut, tämä valmistelun ongelma, että sinne on tuotu tällaisia elementtejä, joista tiedetään etukäteen, että ne ovat haasteellisia jäsenvaltioille. [Puhemies koputtaa] Sillähän tämä pilattiin. Me haluttaisiin se siinä alkupe-
räisessä muodossa heti voimaan. [Sebastian Tynkkynen: Demarien kahdet rattaat!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ohisalo, olkaa hyvä.

16.14 Maria Ohisalo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, nyt täytyy kyllä huomauttaa, että te olette tässä nyt rikkoneet sen sovun, ja se on hyvin poikkeuksellista EU-päätöksenteossa. Te olisitte voineet jo hyväksyä tämän kokonaisuuden. Toinen huomio: ryhmäkanteelle on myös muita mahdollisuuksia toimeenpanna, se ei ole ainoa. Tämä on tullut asiantuntijakuulemisissa esille, ja Suomen hallituksen kanta on tästä syystä aivan täysin perustelematon.

Sitten toinen suuri kysymys. Nyt näyttää siltä, että hallituksen puheet ovat kauniita, mitä tulee ilmastoon ja ympäristöön, mutta kun katsotaan konkretiaa, niin konkreettisia toimia ei näy. Ja tästä Suomen hallitus nyt omalla nihkeilyllään, joka on siis johtanut siihen, että muutkin ovat alkaneet nihkeilemään... [Naurua — Välihuutoja] Yritysvastuudirektiivin kohdalla tämä nihkeily voi tarkoittaa itse asiassa mittakaavaltaan suurinta hallituksen ilmastotekoa, mutta väärään suuntaan. Siis yritysvastuuhun nimenomaan koskisi myös yritysten arvoketjuissa tapahtuvaa ilmastotuhota. Direktiivi velvoittaisi suuryrityksiä laatimaan suunnitelman [Hälinää] — kuunnelkaa — Pariisin sopimuksen tavoitteisiin pääsemiseksi. Ja tämä voi itse asiassa olla jopa valtioiden sitoumuksia [Puhemies koputtaa] vaikuttavampi keino aikaansaada tarvittavat päästövähennykset. [Puhemies koputtaa] Kansainvälisesti toimivilla yrityksillä on arvoketjunsensa kautta tosiasiaa [Puhemies: Aika!] laajempi vaikutusvalta kuin monilla valtioilla. [Puhemies koputtaa] Pääministeri Orpo, miksi jarruttelette ilmastotoimia myös tällä tasolla?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Hyvät edustajat, pyytäisin teitä kunnioittamaan puheajkarajoituksia, kiitos. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin! — Sebastian Tynkkynen: Tämä ei ole mikään satutunti!] — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.16 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on jo aika moneen kertaan selitetty, mistä tässä oli kysymys. Suomi on pitkään suhtautunut varauksellisesti ryhmäkanteen laajentamiseen. Se oli kanta viime kaudella, [Maria Guzeninan välihuuto] se oli kanta tällä kaudella. Itse asiassa tässä tapauksessahan viime metreillä syntyi edistystä Suomen toiveiden mukaisesti, ja jos siltä pohjalta oltaisiin edetty, olisi ollut valmius äänestää sen puolesta. Nyt äänestämiseenkään sinänsä ei päästy, koska isot maat monen muun maan rinnalla vastustivat tätä ja heidän vastustuksensa oli sen verran voimakasta — se johtui tietenkin myöskin muista asioista.

Me toivomme, että tämä menee maaliin. Toivotaan, että päästään takaisin neuvottelupöytään. Se tapa, jolla tätä muutettiin viime metreillä, ei ollut hyvän lainsäädännön, hyvän valmistelun, mukaista, ja se on ollut nyt tälle direktiiville toistaiseksi kohtalokas ratkaisu. Toivottavasti tässä päästään kuitenkin eteenpäin. [Puhemies koputtaa] Meidän tahtotilamme sinänsä on tässä ihan selvä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, olkaa hyvä.

16.17 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on siis kyse siitä, että olemme saaneet tiedon, että eilen neuvostossa Suomi on ilmoittanut jättäytyvänsä äänestämästä, eli käytännössä vastustaa tätä direktiiviä. Näin on alustavalla kierroksella puheenjohtajamalle kuulemma ilmoitettu, ja sen jälkeen puheenjohtajamaa Belgia on ilmoittanut, että todennäköisesti tätä direktiiviä ei saada ennen eurovaaleja ja ei mahdollisesti saada koskaan. Olette siis, Suomen hallitus, osallistuneet tämän direktiivin kaatamiseen.

Me olemme suuressa valiokunnassa saaneet viimeksi tällä viikolla tietoa siitä, että tämä ryhmäkannan asia ei ole sellainen kynnyskysymys, se ei vaikuta sillä tavalla, että se johtaisi suoraan Suomen uusiin velvoitteisiin, vaan sen kanssa olisi mahdollista elää Suomessa. Me pystyisimme hyvin mukautumaan tähän tilanteeseen, ja ennen kaikkea olisi tärkeää, että tämä direktiivi saataisiin voimaan.

Joten, pääministeri Orpo, miksi ette ota huomioon, kun saamme lisää tietoa, miksi eduskunta ei voi käyttää tietoa, jonka se saa tämän prosessin aikana? Miksi hallitus ei kuule asiantuntijoita tässä asiassa vaan menee näiden lillukanvarsien taakse, kun vastustaa tällaista periaatteellisesti erittäin tärkeää asiaa? [Sheikki Laakso: Mitä keskusta miettii asiasta?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.18 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämän direktiivin perusajatushan on mitä kannatettavin. Me haluamme, että tulee Eurooppa-tasosta sääntelyä sen suhteen, että ihmisoikeuksia tai muita perustavanlaatuisia arvoja loukkaavat yritykset eivät saa perustelema tonta kilpailuetua, vaan että arvotamme tiettyjä asioita myöskin sitten kaupallisessa mielessä. Tämä on ilman muuta Suomen etu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2024 vp

Mutta samanaikaisesti on niin, että ei voi olla niin, että on vain hyvä otsikko ja sen jälkeen saman lainsäädäntökokonaisuuden alle ympäteen sellaista laadutonta, valmistelema- tonta ja vaikutusarvioimatonta lainsäädäntöä, jota vastustaa itse asiassa merkittävä osa Eu- roopan unionin maista ihan tästä samasta syystä.

Tämän direktiivin hyväksyntäprosessi ei ole suinkaan päättynyt. Käsittely jatkuu, toi- vottavasti pääsemme maaliin asti.

Minä olen erittäin iloinen siitä, että oppositio usein peräänkuuluttaa laadukasta, vaiku- tusarvioitua lainsäädäntöä kotimaiselta hallitukselta, mutta minä ihmettelen sitä, että teille kyllä eurooppalainen lainsäädäntö kelpaa ihan miten laaduttomana ja huonosti valmistel- tuna tahansa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän vastauspuheenvuoron myös pääminis- terille. — Olkaa hyvä.

16.20 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että Suomi olisi tämän kaatanut, ei pidä yksinkertaisesti paikkaansa. On suuri joukko maita, jotka puheenvuoroissaan toivat esille kriittisyytensä tätä esitystä kohtaan. Siellä ei edes ää- nestetty, vaan puheenjohtajamaa totesi, että ei ole edellytyksiä tämän keskustelukierrok- sen perusteella sillä pohjalla löytää ratkaisua, ja tämä jatkui. Suomi ei kaatanut tätä.

Suomi on indikoinut meidän kantamme, että me haluamme tämän direktiivin, mutta meidän näkemyksemme mukaan tämä joukkokanne, josta tässä on nyt puhuttu, pitäisi saa- da sieltä pohjasta pois. Sen jälkeen, kun se pöytäkierron on mennyt läpi, kaikki maat, laaja joukko, ovat kertoneet, että tässä muodossa ei, ja puheenjohtaja on tehnyt sen ratkaisun, vetänyt sen pois ja neuvottelut jatkuvat. Neuvottelut siis jatkuvat, ja me teemme kaikkem- me siinä, että tämä yritys vastuudirektiivi saadaan valmiiksi, ja pidämme Suomen puolia. [Krista Kiuru: Eli olitte kaatamassa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kyllönen, olkaa hyvä.

16.21 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Pakko todeta ministeri Rydmanille, että jos kolmikantaneuvotteluista parlamentin kanta vetää pi- demmän korren, niin ei voi sanoa, että se olisi huonosti valmisteltu. Se on siellä se demo- kraattisesti valittu elin, joka pitää yhteiskunnan puolia useissa jäsenmaissa.

Minä olisin kysynyt oikeusministeriltä oikeastaan sitä asiaa, että kun asiantuntijalausun- noissa nousi esille, että se Suomen suurin ongelma liittyisi itse asiassa oikeudenkäymis- kaareen tai aineellisen erityislain säädökseen, jota voitaisiin muuttaa, koska on kyseessä direktiivi ja meillä on kansallista harkintavaltaa, miten me otetaan se omaan lainsäädän- töön, niin minä en nyt löydä hirveästi perusteluja sille, miksi meillä olisi ollut syytä olla kaatamassa tätä lainsäädäntöä, [Vilhelm Junnila: Luitteko lausunnon?] jossa oikeasti teh- dään töitä sen eteen, että niin ympäristön, lasten oikeuksien kuin ihmisoikeuksien toteutu- minen tässä Euroopassa toteutuu. Jos meillä ei pystytä muuttamaan oikeudenkäymiskaarta tai tekemään sitä muutosta omassa lainsäädännössä, jotta me pystyttäisiin kestämaan [Pu- hemies koputtaa] meidän oikeusjärjestelmässä tämä systeemi, niin minä kysyn vaan: [Pu- hemies koputtaa] onko oikeasti kestävä se perustelu, millä me perustellaan, että me ei voi- da hoitaa tätä asiaa? [Perussuomalaisten ryhmästä: Käsittely jatkuu!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Meri, olkaa hyvä.

16.22 Oikeusministeri Leena Meri (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ensinnäkin totean tässä vielä kerran, niin kuin pääministeri toi esille, että me emme ole nyt olleet kaatamassa mitään, vaan viime kädessä puheenjohtajamaa on ottanut tämän esityksen pois, koska eri mailla on ollut tämän täytäntöönpanon kanssa haasteita. Nämä lisäykset ovat tosiaan tulleet loppumetreillä tähän, mikä on sinänsä valitettavaa. Kuten virkamiesvalmistelussa tuli esille, jäsenmaita ei ole kuultu ja on hyvin loppumetreillä tuotu arvioimattomia esityksiä sinne lisäksi.

Toki varmaan Suomessa meillä on mahdollisuus lainsäädännöllisesti tehdä aivan mitä me täällä haluamme — täällä meillä on parlamentissa siihen mahdollisuus. Meillä asiantuntijat virkamiesvalmistelussa ovat tuoneet esille sen, että tämä on meille hyvin outo järjestelmä. Tässä on laskematta se, minkälaiset rasitukset ja resurssivaikutukset tässä tulee, ja samaten nämä todisteiden esittämisvelvollisuutta koskevat säädökset ovat meille hyvin vieraita. Kaikki on tietenkin mahdollista, mutta minusta nämä perustelut ovat aivan kestävät.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Haatainen, olkaa hyvä. [Sebastian Tynkkynen: Jokohan tämä olisi siinä?]

16.23 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työministerinä esitin kaksi vuotta sitten hallituskumppaneille kansallisen yritysvastuulain säätämistä, koska sitä tarvitaan kipeästi. Se ei kuitenkaan edennyt, koska osa hallituskumppaneista ei yhtynyt tähän ajatukseen, RKP mukaan lukien, vaan haluttiin odottaa EU-tason sääntelyä. Kansalaisjärjestöjen kanssa kävin keskustelun, ja me yhdessä oltiin sitä mieltä, että okei, mennään niin, että EU-sääntely ensin eli direktiivi sieltä. Ja nyt on sen aika tullut. Nyt tämän kohtalo olisi pitänyt ratkaista. Nyt vain olisi hallituksen pitänyt kaikin keinoin edistää sitä, että tämä direktiivi tulee sitten voimaan.

Nyt minä haluaisin kysyä: Ministeri Adlercreutz, vastaatte Eurooppa-asioista. Millaisen kuvan tällainen viime metreillä tehty täyskäännös tämän direktiivin osalta oikein antaa Suomen EU-politiikasta? Eli miten turvaatte nyt sen, että suomalaiset yritykset huolehtivat ja pystyvät toimimaan samoilla peliehdoilla, samoilla pelisäännöillä, [Puhemies koputtaa] muiden yritysten kanssa, jotta ihmisoikeusloukkauksia ei tehdä ja jotta ympäristöriskoksia ei tehdä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.24 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan nyt muistuttaa siitä, että syy siihen, miksi meidän kantamme muuttui — siis meidän kannattamme tätä direktiiviä, haluamme saada sen maaliin —, syy siihen, että valitsimme tällaisen äänestystavan silloin edellisellä kierroksella, oli nimenomaan Suomen pitkä linja: se, että Suomi on pitkään suhtautunut varauksellisesti joukkokanteen laajentamiseen. Se on ollut meidän linjamme aikaisemmin, edellisten hallitusten aikana, [Ben Zyskowitz: RKP tästä tietää, jos ketkä!] ja se oli nimenomaan viime hetken muutos, joka tämän aiheutti. Emmehan me siitä ole iloisia. Me olisimme halunneet saada tämän maaliin, koska tällä olisi ollut, sellaisena kuin se meille aikaisemmin esitet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2024 vp

tiin, paljon hyviä vaikutuksia, kuten edustaja Ohisalo tuossa totesi. Se vaikuttaa arvoketjuun. Se parantaa suomalaisten yritysten kilpailuasemaa. Mutta tässähän ei nytten luoda lainsäädäntöä vuodeksi vaan kymmeneksi vuodeksi, pariksimyöteneksi vuodeksi. Silloin on parempi ottaa aikalisä, tehdä siitä hyvä, jotta se olisi kestävä, [Puhemies koputtaa] jotta siitä syntyisi kestävä pohja meidän yrityksille toimia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

16.26 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sen sijaan, että olette käyttäneet nyt todella paljon paukkuja tähän yritys vastuudirektiiviin, olisin toivonut, että olisitte käyttäneet myös tähän ennallistamisasetukseen yhtä paljon paukkuja. [Antti Kurvinen: Kyllä!] Tämä asetushan uhkaa suomalaista metsätaloutta, ja se uhkaa myös suomalaisten metsänomistajien asemaa merkittäväällä tavalla. Siitä uhkaa langeta suomalaisille metsänomistajille valtava lasku. Sen lisäksi tämä koko asetushan on itse asiassa EU:n perussopimuksen vastainen, koska silloin, kun Suomi liittyi Euroopan unioniin, sovittiin, että metsäasiat kuuluvat vain ja ainoastaan kansalliseen, siis Suomen kansan valitsemien kansanedustajien, toimivaltaan.

Arvoisa pääministeri, tietojeni mukaan teidän puoluetoverinne siellä Euroopan parlamentissa, Sirpa Pietikäinen ja Henna Virkkunen, äänestivät tämän ennallistamisasetuksen puolesta. [Keskeltä: Oho! — Anne Kalmari: Oi, oi!] Kysynkin teiltä, arvoisa pääministeri: Miksette toimi yhtä pontevasti tässä ennallistamisasetuksessa? Ja aiottehan toimia sen kaa-tamisen puolesta, vai onko hallituksella edes yhteistä kantaa tässä asiassa? [Antti Kurvinen: Kokoomuksen kahdet rattaat!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Totean, että tämä lisäkysymys ei suoranaisesti liity pääkysymyksen aihepiiriin, mutta sallin sen tässä yhteydessä. — [Keskeltä: EU-politiikkaan!] Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.27 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Todellakin edellisen hallituksen saattelema ennallistamisasetus sillä kannalla, [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho! Oi, oi!] millä Suomi lähti sitä viemään eteenpäin, on langennut tälle hallitukselle kuin se kuuluisa manulle tuleva illallinen. Eliikkä olemme joutuneet hyvin tiukassa tilanteessa nyt sitten näihin viimeisiin neuvotteluihin. Täytyy muistaa se — kun tässä kysyttiin näistä Euroopan parlamentin poliittisista ryhmistä — voin todeta sen, että esimerkiksi EPP-ryhmä, johon kristillisdemokraatit kuuluvat, äänesti lähestulkoon kokonaisuudessaan tätä ennallistamisasetusta vastaan, jos halusitte tietää, mitä Euroopan parlamentissa on tapahtunut tämän asian suhteen.

Suomi omalta osaltaan tietenkin pyrkii nyt sitten sillä kansallisella toimeenpanosuunnitelmalla mahdollisimman paljon katsomaan sitä, että meille ei tule ylimääräisiä kustannuksia. Ja edelleenkin, niin kuin hallitusohjelmassa on kirjattu, metsäpolitiikka kuuluu kansalliseen toimivaltaan, ja siellä se myös pysyy. [Jenna Simula: Teidän jälkeen siivotaan!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2024 vp

16.28 Anna-Kristiina Mikkonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi oli tosiaan yksi niistä maista, joiden aloitteesta yritysvaluuttadirektiivin valmistelu aikanaan aloitettiin. Suomen oman yritysvaluuttalain valmistelu keskeytettiin, koska koettiin viisaammaksi varmistaa EU-tason yhteinen yritysvaluuttalainsäädäntö, joka tuo myös Suomelle kilpailuetua. Yritysten viesti hallitukselle on ollut selvä: pitääkää huolta siitä, etteivät suomalaiset vastuulliset yritykset kärsi siksi, että rikkonainen ja paikoin olematon EU-lainsäädäntö mahdollistaisi riistolla rikastumisen. Arvoisa hallitus, miksi te ette kuuntele elinkeinoelämää tässä asiassa, vaikka muissa asioissa teillä on tapana ollut kuunnella elinkeinoelämän viestit?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.29 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä kuunteluun tulee, niin minä toivoisin, että kuuntelette, mitä hallitus vastaa tähän kysymykseen. Vain noin kymmenen kertaa on jo kerrottu, että hallitus haluaa tämän yritysvaluuttadirektiivin. [Mauri Peltokangas: Kuullun ymmärtäminen on tärkeä asia!] Se on ollut Suomen pitkä linja. Tätä on haettu, jo viime hallituksen aikana tämä työ alkoi. Siinä ei ole kahta kysymystä, mutta tähän viime vaiheessa tuotiin elementtejä, joita Suomi ei ole kannattanut — ei ole kannattanut muuten Marinin hallitukseen ryhmäkannetta, jos olen oikein ymmärtänyt — [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] ja me jatkamme neuvotteluja, että me saisimme tämän elementin sieltä pois. Kyseessä on se, että on useita, lukuisia maita, joilla on samankaltainen suhtautuminen. Neuvottelut jatkuvat, ja teemme kaikkemme, että tämä direktiivi saadaan aikaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä. [Sebastian Tynkkynen: Olisiko jotain uutta nyt?]

16.30 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritysvastuu on suomalaisen elinkeinoelämän menestysresepti. Vastuullinen yritys menestyy, ja menestyvä yritys on vastuullinen. [Sheikki Laakso: Juuri näin!] UPM puhuu vastuullisuudesta, Neste on suunnannäyttävä kestävässä tulevaisuudessa, Kone puhuu kestävästä kehityksestä. Ja nyt tässä oli tarjolla EU-sääntelyä, joka olisi tarjonnut suomalaisille yrityksille, työllistävälle kansainvälisille yhtiöille, kilpailuetua, ja pääministeri Orpo, teidän EU-politiikan vahtivuorollanne tämä tyrittiin. [Sanna Antikainen: Neuvottelut jatkuvat!] Tämä tyrittiin, koska myös Suomi oli käytännössä valmis kaatamaan tämän direktiivin, ja tässä tilanteessa me nyt olemme. Suomi potki tätä alamäkeen. Tämä direktiivi jää nyt valmistelematta, ja suomalaiset yritykset jäävät vaille tätä kilpailuetua.

Yllätyin kovasti, kun kuuntelin, pääministeri, teidän puheitanne tästä yritysvastuusta. Kun katsoin teidän EU-politiikan avaintavoitteen, siellä ei, puhemies, puhuta sanaakaan yritysvastuusta. Siis kuinka tärkeänä te, pääministeri Orpo, [Puhemies koputtaa] pidätte yritysvastuuta, kun teidän EU-politiikan avaintavoitteissa ei sanota siitä halaistua sanaa? [Puhemies koputtaa] Päinvastoin vaaditaan vähemmän sääntelyä — ei enemmän vaan vähemmän sääntelyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, aika on täynnä. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2024 vp

16.31 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ne avaintavoitteet ovat seuraavan komission ohjelmaan, ja meidän tavoitteemme on saada tämä yritysvastuudirektiivi tämän komission aikana valmiiksi.

On hyvä asia, että te olette lukenut sen ”Avaintavoitteet”. Siitä voi olla ylpeä. Suomessa on tehty erittäin hienoa työtä. Laajasti yhteiskunnassa on käyty keskustelua. Hallitus on tehnyt laajan valmistelun — ministeriöt ovat kaikki olleet mukana — jossa on koottu Suomen kannalta keskeiset tavoitteet Euroopan unionin seuraavan komission ohjelmaksi, strategiseksi agendaksi. [Vasemmalta: Mihin se Itä-Suomi jäi?]

Me ollaan nostettu siellä hienosti esiin meidän tavoitteita vaikkapa metsäpolitiikkaan. Hallituksella on muuten nykyään yksi kanta metsäpolitiikkaan, kun joillain aikaisemmillä hallituksilla oli useampia. Sen lisäksi me puhumme sisämarkkinoiden kehittämisestä, eurooppalaisesta kilpailukyvyistä, turvallisuudesta ja sen parantamisesta, huoltovarmuuden vahvistamisesta eurooppalaisittain, rajaturvallisuudesta, maahanmuuton hallinnasta. Se on aivan erinomainen paperi. Suosittelen sen lukemista muillekin.

Kysymyksen käsittely päättyi.